

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 48/19
V Lucemburku dne 11. dubna 2019

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-619/18
Komise v. Polsko

Generální advokát E. Tančev: Soudní dvůr by měl rozhodnout, že polské právní předpisy snižující věk odchodu do důchodu pro soudce Nejvyššího soudu jsou v rozporu s unijním právem

Sporná opatření porušují zásadu neodvolatelnosti soudců a zásadu soudcovské nezávislosti

Dne 3. dubna 2018 nabyl účinnosti nový polský zákon o Nejvyšším soudu (dále jen „Zákon o nejvyšším soudu“). Podle tohoto zákona byl věk odchodu do důchodu pro soudce Nejvyššího soudu snížen na 65 let. Nová věková hranice platí od data účinnosti tohoto zákona a platí i pro soudce tohoto soudu jmenované před tímto datem. Soudci Nejvyššího soudu mohou pokračovat ve výkonu soudcovské funkce i po dovršení věku 65 let, avšak pouze za podmínky, že dotčený soudce předloží prohlášení, v němž projeví přání vykonávat nadále funkci, osvědčení o zdravotní způsobilosti a že získá souhlas prezidenta Polské republiky.

Podle tohoto zákona tedy musí stávající soudci Nejvyššího soudu, kteří dosáhli věku 65 let před datem účinnosti tohoto zákona nebo nejpozději dne 3. července 2018, odejít do důchodu k datu 4. července 2018, ledaže předloží takové prohlášení a osvědčení do 3. května 2018 a získají od prezidenta Polské republiky souhlas k pokračování ve výkonu funkce soudce Nejvyššího soudu¹.

Dne 2. října 2018 podala Komise k Soudnímu dvoru žalobu pro nesplnění povinnosti. Komise tvrdí, že Polská republika porušila unijní právo, když zaprvé snížila věkovou hranici pro odchod do důchodu a tuto novou hranici uplatnila na soudce Nejvyššího soudu jmenované do 3. dubna 2018 a zadruhé přiznala prezidentu Polské republiky diskreční pravomoc prodloužit období aktivního výkonu funkce soudců Nejvyššího soudu².

Usnesením ze dne 15. listopadu 2018 předseda Soudního dvora vyhověl návrhu Komise rozhodnout tuto věc ve zrychleném řízení.

Do vydání rozsudku Soudního dvora se Komise navíc v řízení o předběžných opatřeních domáhala, aby Soudní dvůr uložil Polsku³ povinnost přijmout následující předběžná opatření: 1. přerušit uplatňování vnitrostátního právního předpisu snižujícího věkovou hranici pro odchod do důchodu pro soudce Nejvyššího soudu; 2. přijmout veškerá nezbytná opatření k zajištění toho, aby soudci Nejvyššího soudu, jichž se dotýká sporná ustanovení, mohli vykonávat funkce na tomto soudě a požívali při tom stejného postavení, stejných práv a pracovních podmínek jako před tím, než zákon o Nejvyšším soudu nabyl účinnosti; 3. nepřijímat opatření ke jmenování soudců Nejvyššího soudu za účelem nahrazení soudců Nejvyššího soudu dotčených těmito právními předpisy nebo opatření ke jmenování nového prvního předsedy Nejvyššího soudu nebo určení osoby, která bude stát v čele Nejvyššího soudu namísto prvního předsedy do jmenování nového prvního předsedy; 4. informovat Komisi nejpozději do měsíce poté, co bude Polsko informováno

¹Co se týče soudců Nejvyššího soudu, kteří dovrší věk 65 let v době od 4. července 2018 do 3. dubna 2019, tito soudci mají odejít do důchodu k 3. dubnu 2019, ledaže předloží příslušné prohlášení a osvědčení do 3. dubna 2019 a získají od prezidenta Polské republiky souhlas se setrváním ve funkci soudce Nejvyššího soudu. Co se týče soudců Nejvyššího soudu jmenovaných před 3. dubnem 2018, kteří dovrší věk 65 let po 3. dubnu 2019, pro jejich setrvání ve funkci soudce nad rámec 65 let platí obecná pravidla, a sice předložení prohlášení a osvědčení a získání souhlasu prezidenta Polské republiky.

²Druhý pododstavec čl. 19 odst. 1 SEU a článek 47 Listiny základních práv Evropské unie.

³Podporovanému Maďarskem.

o usnesení Soudního dvora, a poté každý následující měsíc o opatřeních, která přijalo nebo hodlá přijmout k úplnému splnění povinností plynoucích z tohoto usnesení.

Usnesením ze dne 17. prosince Soudní dvůr v plném rozsahu vyhověl tomuto návrhu až do vyhlášení konečného rozsudku v projednávané věci⁴.

Komise na jednání zdůraznila, že ačkoliv byla ustanovení zákona o Nejvyšším soudu, jež jsou v tomto řízení sporná, změněna zákonem ze dne 21. listopadu 2018, není jisté, zda tento zákon odstranil tvrzená porušení unijního práva, přičemž v každém případě i nadále zde zůstává zájem na rozhodnutí v této věci s ohledem na význam soudcovské nezávislosti v unijním právním řádu.

Ve stanovisku z dnešního dne generální advokát Evgenij Tančev konstatuje, že je třeba samostatně posoudit druhý pododstavec čl. 19 odst. 1 SEU a článek 47 Listiny. Žalobní důvody je proto třeba odmítnout jako nepřijatelné v rozsahu, v němž vycházejí z článku 47 Listiny, a vzhledem k tomu, že Komise nepředložila žádné argumenty dokládající uplatňování unijních právních předpisů ze strany Polska, jak vyžaduje čl. 51 odst. 1 Listiny. Podle jeho názoru jsou žalobní důvody opodstatněné v rozsahu, v němž vycházejí z čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, a tato žaloba není vyloučena v důsledku spuštění mechanismu podle čl. 7 odst. 1 SEU

Generální advokát zaprvé uvádí, že ochrana před odvoláním z funkce pro členy dotčeného soudu je jednou ze zásadních záruk soudcovské nezávislosti. Ochrana před odvoláním z funkce (neodvolatelnost) je totiž „základem a odrazem nezávislosti soudnictví a znamená, že soudci nemohou být odvoláni, přeloženi, jejich činnost pozastavena, nebo nemůže být rozhodnuto o jejich odchodu do důchodu, s výjimkou zákonem stanovených důvodů a v souladu se zákonnými zárukami“. V souladu s pokyny týkajícími se soudcovské nezávislosti vydanými evropskými a mezinárodními organizacemi by měli mít zejména zaručený výkon funkce až do věku povinného odchodu do důchodu nebo do skončení funkčního období, přičemž vykonávání jejich funkce může být pozastaveno nebo mohou být z funkce odvoláni v individuálních případech pouze z důvodů nezpůsobilosti nebo chování, které je činí neschopnými vykonávat funkci. Předčasný odchod do důchodu by měl být možný pouze na žádost dotčeného soudce nebo ze zdravotních důvodů a žádné změny povinného věku odchodu do důchodu nesmí mít zpětný účinek.

Generální advokát podotýká, že Komise prokázala, že sporná opatření mají zaprvé značný dopad na složení Nejvyššího soudu, neboť se dotýkají 27 ze 72 soudců, zadruhé představují zvláštní právní úpravu přijatou ohledně členů Nejvyššího soudu a zatřetí se nepředpokládá, že budou dočasná. Náhlé a nepředpokládané odvolání velkého počtu soudců navíc nevyhnutelně vyvolává problémy, pokud jde o důvěru veřejnosti. Generální advokát navíc uvádí, že členské státy sice mají pravomoc upravit věk odchodu do důchodu soudců s ohledem na společenské a hospodářské změny, avšak musí tak učinit, aniž by byla ohrožena nezávislost a neodvolatelnost soudců v rozporu s jejich povinnostmi vyplývajícími z unijních právních předpisů. **Generální advokát proto dospěl k závěru, že sporná opatření porušují zásadu neodvolatelnosti soudců, jejíž dodržování je nezbytné pro splnění požadavků účinné soudní ochrany podle druhého pododstavce čl. 19 odst. 1 SEU.**

Generální advokát zadruhé uvádí, že v souladu s požadavkem na soudcovskou nezávislost, který musí členský stát podle tohoto ustanovení respektovat, je předpokladem pojmu nezávislost konkrétně to, že daný orgán vykonává soudní funkce zcela samostatně, není hierarchicky vázán ani podřízen jinému orgánu a od nikoho nepřijímá jakékoli příkazy či pokyny, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly narušit nezávislost rozhodování jeho členů a ovlivnit jejich rozhodnutí. V projednávané věci Polsko uznalo, že neudělení souhlasu prezidenta republiky s prodloužením výkonu funkce soudců Nejvyššího soudu za věkovou hranici odchodu do důchodu nepodléhá soudnímu přezkumu.

Podle generálního advokáta argumenty Polska o výsadách prezidenta podle polské ústavy, o systému záruk nezávislosti soudců zakotvených v polském právu a o kritériích zohledňovaných Národní soudcovskou radou při formulování stanoviska nestačí k rozptýlení dojmu o nedostatku

⁴Viz tisková zpráva č. [204/18](#).

objektivní nezávislosti Nejvyššího soudu, který pramení ze sporných opatření. Pokud jde konkrétně o roli Národní soudcovské rady, generální advokát uvádí, že její stanovisko je nezávazné a bez ohledu na její složení její úloha nijak nerozptyluje dojem nepřiměřeného rozsahu pravomocí prezidenta republiky. Kromě toho není přesvědčivá ani argumentace Polska založená na právních předpisech jiných členských států a týkající se Soudního dvora. Režimy jiných členských států totiž nejsou srovnatelné se situací v Polsku, neboť působí v odlišném právním, politickém a společenském kontextu, a v každém případě to nemá žádný vliv na nesplnění povinnosti ze strany Polska. Odkaz na Soudní dvůr EU je také irelevantní, neboť nikdy nevyvstala otázka změny pravidel pro odchod soudců Soudního dvora do důchodu, a kromě toho je nevhodný, neboť Soudní dvůr působí na nadnárodní úrovni, která má jiný režim než klasické tripartitní rozdělení pravomocí v členských státech. **Generální advokát dospívá k závěru, že sporná opatření porušují požadavek na soudcovskou nezávislost**, neboť mohou vystavit Nejvyšší soud a jeho soudce vnějším zásahům a tlaku ze strany prezidenta republiky při počátečním rozšíření a prodloužení období výkonu funkce, což narušuje objektivní nezávislost tohoto soudu a ovlivňuje nezávislý úsudek a rozhodování soudců zejména vzhledem k tomu, že je požadavek na podání žádosti prezidentovi republiky o prodloužení doby pro odchod do důchodu spojen se snížením věkové hranice pro odchod do důchodu.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žaloba pro nesplnění povinnosti, směřující proti členskému státu, který nesplnil své povinnosti vyplývající z práva Unie, může být podána Komisí nebo jiným členským státem. Jestliže Soudní dvůr rozhodne, že došlo k nesplnění povinnosti, dotýčný členský stát je povinen vyhovět rozsudku v co nejkratší lhůtě.

Dojde-li Komise k názoru, že členský stát rozsudku nevyhověl, může podat novou žalobu s návrhem na uložení peněžitých sankcí. V případě, že Komisi nebyla sdělena opatření k provedení směrnice, však Soudní dvůr může na návrh Komise uložit sankce již ve stádiu prvního rozsudku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106